

Bestrijding invasieve exoten Reuzenbalsemien

*Ervaringsrapport
Gebiedsdekkende bestrijding
2010*

**Kesters Eddy
Gorissen Annelies**

Watering De Dommelvallei
Industrieweg 8 bus 2
3990 Peer
T 011 611 756
info@wateringdedommelvallei.be
www.wateringdedommelvallei.be

Inhoud

Voorwoord	3
1. Plantkundige beschrijving.....	4
1.1. Taxonomische indeling.....	4
1.2. Algemeen	4
1.3. Verspreiding.....	4
2. Plangebied.....	5
3. Inventarisatie	7
3.1. Administratief	7
3.2. De inventarisatie in de praktijk	8
4. Bestrijding.....	10
5. Nazorg	12
6. Verwachtingen naar volgend jaar.....	14
7. Algemene conclusie en aanbevelingen.....	15
Bijlage 1: Persbericht.....	16
Bijlage 2: Gepubliceerde artikels	17
Bijlage 3: Pamflet sensibilisering gemeentearbeiders	18

Vermenigvuldiging en/of gebruik van gegevens zijn toegestaan mits de bron expliciet wordt vermeld:

Kesters, E. & Gorissen, A. (2010) *Bestrijding van invasieve exoten: Reuzenbalsemien. Ervaringsrapport gebiedsdekkende bestrijding 2010*. Watering De Dommelvallei, Peer.

Graag vernemen we het indien u naar dit rapport verwijst in een publicatie.

Voorwoord

Exotische planten komen meer en meer in onze streek te voorschijn. Sommige voelen zich hier uitzonderlijk goed thuis en groeien explosief. Niet alleen op het land (bijvoorbeeld Amerikaanse vogelkers en Amerikaanse eik) maar ook in de waterlopen gedijen bepaalde soorten uitstekend. Grote waternavel, parelvederkruid en reuzenbalsemien zijn enkele typerende voorbeelden.

Het wateringbestuur merkte dat de reuzenbalsemien in de bovenloop van de Dommel jaarlijks meer terrein won. Deze mooi bloeiende, éénjarige plant laat, na het afsterven in de herfst, kale en onstabiele taluds achter. Wat volgt zijn verzwakte taluds, afkalvingen en een aanzienlijke vermindering van de biodiversiteit. De watering hecht de laatste jaren een bijzondere aandacht aan integraal waterbeheer. Integraal waterbeheer en herstel van de biodiversiteit bevat ook het gericht terugdringen van een aantal planten die hier van oorsprong niet thuishoren.

De watering de Dommelvallei vatte daarom samen met het provinciebestuur van Limburg het plan op om de reuzenbalsemien in het brongebied van de Dommel gebiedsdekkend te bestrijden. De watering kon her en der informatie en ervaringen inwinnen van punt- of lintbestrijdingen. Een gebiedsdekkende bestrijding, zoals de watering wenste uit te voeren, kent blijkbaar geen voorgaande. Alle planten opsporen, bestrijden (maaïen of uittrekken) en zo zaadvorming trachten te voorkomen was de steeds terugkerende boodschap.

De watering heeft haar ervaring van het eerste jaar gebundeld in dit rapport. Dit ervaringsrapport bevat bijgevolg enkel de bevindingen voor een gebiedsdekkende bestrijding gedurende het eerste bestrijdingsjaar en is dus niet volledig en zeker niet de enige waarheid. Elke stap in de bestrijding was immers een keuze uit verschillende mogelijkheden. We trachten hier alle stappen te beschrijven die we hebben uitgevoerd en ook eventuele alternatieven die niet werden toegepast aan te halen. Gezien de zaden van de plant achttien maanden kiemkrachtig blijven, zal er nog enkele jaren een nazorg toegepast moeten worden. Dit ervaringsrapport zal dus zeker verfijnd worden in de volgende jaren.

Een speciale dank gaat uit naar het provinciebestuur van Limburg die het financieel mogelijk maakte een gebiedsdekkende bestrijding uit te voeren. Ook dank aan de talrijke medemerkers van verschillende Vlaamse diensten die ons hun ervaringen hebben medegedeeld.

Namens de watering,

Eddy Kesters
ontvanger-griffier

Johan Hillen
voorzitter

1. Plantkundige beschrijving

1.1. Taxonomische indeling

Rijk	<i>Plantae</i> (Planten)
Stam	<i>Embryophyta</i> (Landplanten)
Klasse	<i>Spermatopsida</i> (Zaadplanten)
Clade	Bedektzadigen
Clade	'nieuwe' Tweezaadlobbigen
Clade	Asteriden
Orde	<i>Ericales</i>
Familie	<i>Balsaminaceae</i> (Balsemienfamilie)
Geslacht	<i>Impatiens</i> (Springzaad)

1.2. Algemeen

De reuzenbalsemien (*Impatiens glandulifera*) is een éénjarige plant die tot 2,5 m hoog wordt. De plant heeft opvallende 2 tot 5 cm grote bloemen die van juli tot september bloeien met een roze tot witte kleur. De bloemen staan met twee tot veertien bloemen in trossen in de oksels van de bovenste bladeren. De vijf kroonbladen vormen bij elkaar een tunnel, hoed of helm.

De getande, bovenste bladeren zitten in een krans aan de hoekige stengels, die vaak vertakt zijn. De langwerpige, lancetvormige bladeren zijn voorzien van extraflorale nectarklieren. De bloemen zorgen dat de plant niet gemakkelijk met andere planten verward wordt.

1.3. Verspreiding

Deze plant is afkomstig uit de Himalaya, vooral uit Tibet en ook uit India. Vanaf 1915 is de plant in Europa als invasieve soort gaan verwilderen, men treft hem nu door geheel West-Europa aan. De plant groeit graag langs of in de buurt van water. Langs sloten, greppels en beken kan men hem aantreffen. Wel moet de bodem stikstofrijk en basisch zijn.

De verspreiding van de zaden vindt mechanisch plaats, wanneer de rijpe vrucht wordt aangeraakt, rollen de vijf delen hiervan zich op en schieten zo de zaden weg. Tegelijkertijd valt de vrucht van de plant af.

2. Plangebied

Er werd besloten een gebiedsdekkende bestrijding uit te voeren in het stroomgebied van de bovenloop van de Dommel waarbij wordt uitgegaan van de totale bestrijding van deze exoot. Het gebied is gelegen in Limburg, in het zuiden van de gemeente Peer. We kunnen het gebied opsplitsen in twee delen; het brongebied van de Dommel en het gebied te Linde (Peer).

Het brongebied, een vrij intensief landbouwgebied (planologisch bestemd als landbouwgebied) is een oud ontginningsgebied. Het is een open gebied met de typisch kenmerken van een ruilverkavelingsgebied; weinig landschapselementen, rechtgetrokken waterlopen met grote landbouwpercelen en wegen in dambordpatroon. De belangrijkste waterlopen zijn de Dommel en de Heidelossing.

Het gebied te Linde is een minder uitgesproken landbouwgebied met de Dommel als hoofdwaterloop (planologisch bestemd als landschappelijk waardevol landbouwgebied). Houtkanten, bosjes, struweel, braakliggende terreinen en vijvers liggen her en der verspreid in de vallei.

ENKELE CIJFERS

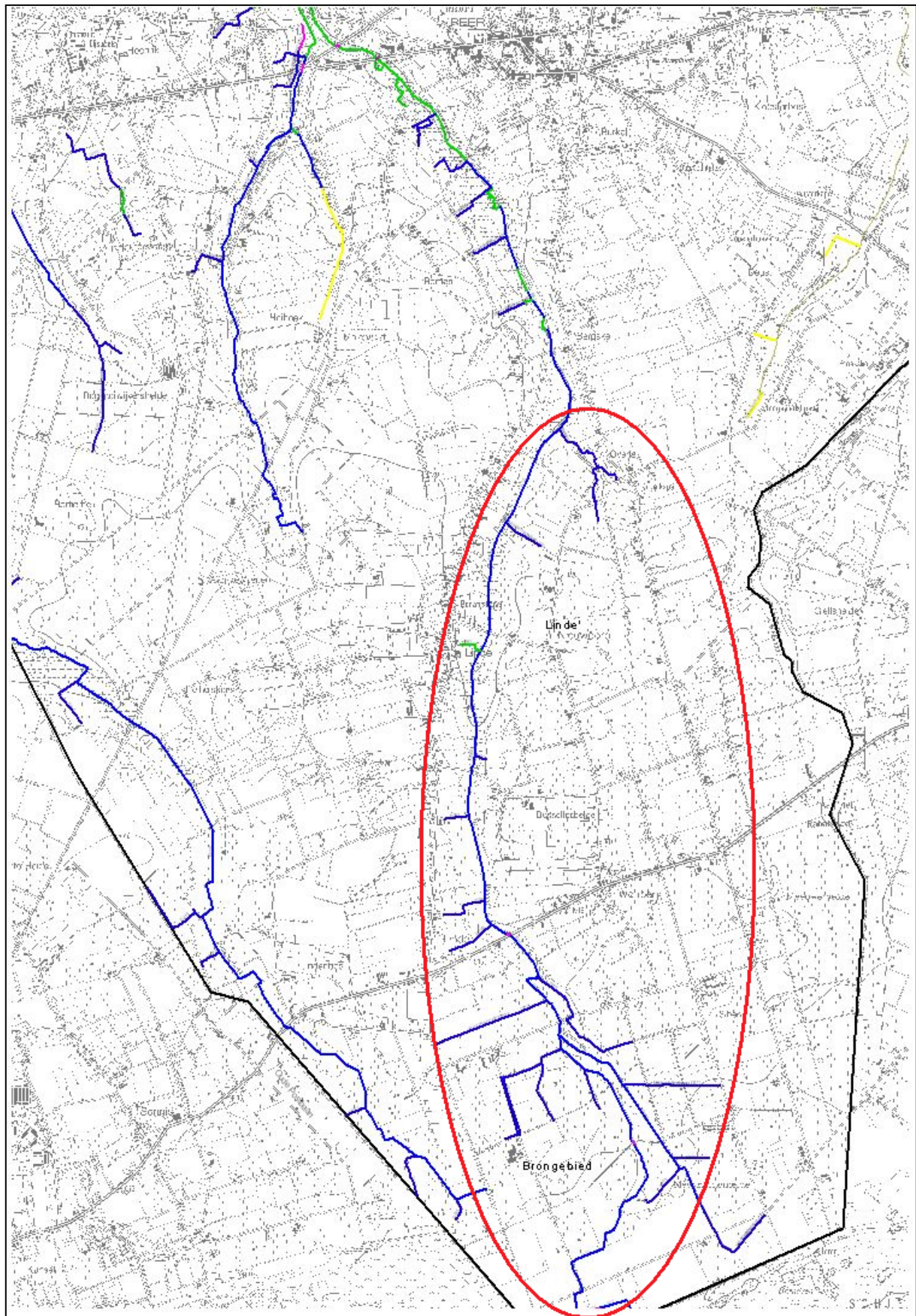
Grootte van het gebied:

Lengte 2de categorie: 5.999 meter

Lengte 3de categorie: 1.560 meter

Lengte 4de categorie: 6.950 meter

Lengte weggrachten: 10.000 meter

3. Inventarisatie

3.1. Administratief

Er werd besloten om een inventaris op te maken van de verspreiding en dichtheid van de reuzenbalsemien in het gebied.

De inventaris gebeurde in alle waterlopen van 2de, 3de en 4de categorie en weggrachten. Tevens werden ook de houtkanten, risicovolle privé-eigendommen zoals braakliggende terreinen, bossen en vijvers gecontroleerd. Via de administratie van de watering was het mogelijk om eigenaars op te sporen en contact met hun op te nemen. Sommige kennen we persoonlijk zodat deze nog gemakkelijker aanspreekbaar waren, met anderen hadden we telefonisch contact of schreven we een brief. Aan de privé-eigenaars werd gevraagd de reuzenbalsemien zelf te bestrijden. Indien dit niet mogelijk was (bijvoorbeeld braakliggend terrein in onverdeeldheid) werd dit door de eigen arbeiders gedaan.

Regelmatig vernamen we dat de reuzenbalsemien door de bevolking wordt beschouwd als een zeer mooie plant die vele waterlopen gedurende de zomermaanden siert met haar talrijke bloemen. De plant is zelfs in trek bij de liefhebbers van bloemschikken. De reuzenbalsemien zonder meer bestrijden zou vragen oproepen bij de bevolking. Via het gemeentelijk informatieblad en de pers (bijlage 1) werd daarom de bevolking op de hoogte gebracht van de bestrijding en het nut ervan. Ook vroegen we de medewerking van de gemeentearbeiders. Hun permanente aanwezigheid op het terrein en langs de wegen hebben we benut om de controle te verfijnen. Speciaal voor hen heeft de watering een pamflet (bijlage 2) gemaakt met de voornaamste kenmerken van de plant.

De inventaris werd digitaal opgemaakt en is gebaseerd op de dichtheid van de begroeiing. Zij kreeg de volgende indeling:

- in de waterlopen
 - geen reuzenbalsemien aanwezig
 - weinig reuzenbalsemien aanwezig
 - de helft of meer van de begroeiing bestaat uit reuzenbalsemien
- op de bovenkanten
 - voldoende aanwezig om machinaal te maaien
 - weinig aanwezigheid zodat handruiming volstaat
- op de omliggende terreinen
 - volgens aanwezigheid (zonder onderscheid in aantallen)

ERVARING

De inventarisatie geeft een goed beeld over de verspreiding en de dichtheid.

Aan de hand van de dichtheid is het mogelijk om de bestrijdingsmethode te bepalen;

- geen reuzenbalsemien aanwezig: geen bestrijding
- weinig reuzenbalsemien aanwezig: handmatige bestrijding
- de helft of meer van de begroeiing bestaat uit reuzenbalsemien: machinale bestrijding

De hulp van derden (gemeentepersoneel, bevolking,...) geeft een bijkomende zekerheid.

Alles moet worden geïnventariseerd en dus afgewandeld. Dit is vrij arbeidsintensief en dus duur.

Aandachtspunten

Een goed evenwicht zoeken tussen enerzijds het opmaken van een begininventarisatie en anderzijds deze inventarisatie later te verfijnen tijdens de werken kan overwogen worden. De inventarisatie kan vereenvoudigd worden door enkel na te gaan wat machinaal moet verwijderd worden.

Voorlopige conclusie

Inventarisatie beperken tot volgende indeling:

- geen reuzenbalsemien aanwezig: geen ruiming
- weinig reuzenbalsemien aanwezig: plaatsen voor handmatige ruiming
- veel reuzenbalsemien aanwezig: plaatsen voor machinale ruiming

Het betrekken van de bevolking en het gemeentepersoneel heeft tot enkele belangrijke meldingen geleid en maakt de inventarisatie nog vollediger en betrouwbaarder. Bovendien wordt de bevolking en andere lokale overheden op deze manier meer betrokken bij de bestrijding en dit komt uiteindelijk ten goede van de bestrijding.

3.2. De inventarisatie in de praktijk

Bij de kieming

De reuzenbalsemien kiemt als één van de eerste planten in het voorjaar (begin april). Door haar grote dikke zaadlobben is ze goed herkenbaar.

Het valt op dat ze massaal kiemt in verstoorde grond en onbegroeide taluds. Dit zijn voornamelijk taluds waarop het voorgaande jaar de reuzenbalsemien groeide en de natuurlijke begroeiing verdrongen is. Ook op plaatsen waar er geen of weinig begroeiing is omwille van het gebruik van herbicide door de aanpalende landbouwer kwam de reuzenbalsemien veelvuldig voor. Door ruimingswerken worden ook regelmatig taluds beschadigd. In een kleine waterloop die slechts gedeeltelijk werd geruimd, kwam enkel in het geruimde gedeelte de reuzenbalsemien voor.

Op de bovenkanten kennen we een evolutie. Aanvankelijk was de opkomst daar algemeen. Vooral in de nog aanwezige ruimingsresten was de opkomst massaal. Naargelang de tijd vorderde, verminderde deze aanzienlijk. Maisakkers werden geploegd of behandeld met herbicide. Hooilanden werden gemaaid en graasweiden werden begraaasd. Het voorjaar was droog en vele planten stierven af door verdroging. Bovendien zorgde ook lichte vorst voor een uitval. De inventaris van de bovenkanten is daarom minder relevant omdat ze te sterk evolueert.

Op aangrenzende braakliggende percelen, zoals vijvers en houtkanten, kwam de reuzenbalsemien enkel voor op natte terreinen.

Bij de groei

In de groeiperiode (april-juni) is de inventarisatie iets moeilijker gezien de reuzenbalsemien tussen andere vegetatie opgroeit en bijgevolg minder opvalt. Vooral op plaatsen waar de reuzenbalsemien iets minder aanwezig is, is het opsporen ervan moeilijker.

Bij de bloei

Planten in bloei zijn zeer gemakkelijk te herkennen. Hun roze tot witte bloemen zijn opmerkelijk tussen de andere vegetatie. Het zijn meestal grote planten, met dikke holle stengels gevuld met water die boven de andere vegetatie uitgroeien. Vooral op plaatsen waar ze moeilijker zichtbaar zijn bij de kieming, zoals onder bramen, worden ze door hun bloei plots zichtbaar. Kleinere planten, die onvoldoende kracht hebben om boven de andere planten te groeien, blijven klein en bloeien later.

ERVARING

De planten zijn gemakkelijk op te sporen bij de kieming (grote dikke zaadlobben) en bij de bloei (specifieke bloem die boven de andere vegetatie uitgroeit).

In de groeiperiode en zeker wanneer de aanwezigheid eerder beperkt is zijn ze moeilijker op te sporen tussen de andere vegetatie.

Aandachtspunten

In het gebied waren geen natte, bosrijke percelen aanwezig zodat de inventarisatie op dergelijke percelen niet beoordeeld kan worden.

Voorlopige conclusie

De inventarisatie moet zeer vroeg gebeuren (begin april). Wel moet rekening gehouden worden met de evolutie op de bovenkanten. Op akkers, velden en weiden komt geen reuzenbalsemien voor.

4. Bestrijding

De planten werden gemaaid vóór de bloei en rekening houdend met de toegankelijkheid (gewassen op het veld) en het weer. Dit gebeurde tussen 22 en 29 juni.

Op plaatsen waar de helft of meer van de begroeiing bestond uit reuzenbalsemien werd de keuze gemaakt om te maaien met een maaikorf. Ontoegankelijke delen (akkers) werden handmatig geruimd. Op plaatsen waar er weinig of geen reuzenbalsemien voorkomt, zou de verwijdering handmatig gebeuren (maaien of uittrekken). De bovenkanten werden, naargelang de toegankelijkheid, machinaal of handmatig gemaaid.

Een gedeelte van het maaisel werd afgevoerd en gestockeerd om op die manier na te gaan in hoeverre het de afgemaaide reuzenbalsemien nog levensvatbaar was.

ERVARINGEN

Alle planten werden afgemaaid.

Het tijdstip was goed gekozen;

- door het warme weer op het ogenblik van de ruiming droogde de afgemaaide planten uit en waren ze niet meer levensvatbaar.
- De aannemer kon de werken uitvoeren zonder schade aan de landbouwgewassen.

De handmatige ruiming van de reuzenbalsemien op plaatsen met beperkte aanwezigheid kon niet gebeuren. De planten waren immers moeilijk te vinden tussen andere vegetatie. Op deze plaatsen werden de taluds zoals elders volledig machinaal gemaaid.

Aandachtspunten

Het maaien moet zeer nauwkeurig gebeuren. De vegetatie moet kort en goed afgesneden worden. Reuzenbalsemien die te hoog afgesneden, beschadigd of platgedrukt werd, kan opnieuw uitschieten. We hebben vastgesteld dat planten die niet kort genoeg werden gemaaid opnieuw uitschoten met 4 of meer zijtakken. Zelfs geknakte planten, die op het eerste zicht vernietigd of gemaaid waren, herstelden zich. Om zeker te zijn dat alle planten volledig verwijderd worden, is het aangewezen om een arbeider de ruimingswerken te laten begeleiden om bijkomende aanwijzingen te geven en controle uit te voeren. Een alternatief hiervoor is om de controle een week later uit te voeren en dan de resterende reuzenbalsemien te verwijderen. Dit laatste heeft onze voorkeur omdat in dit geval ook planten kunnen gevonden worden die op het eerste zicht vernietigd waren, maar toch opnieuw zijn uitgeschoten.

Handmatig uittrekken heeft steeds de voorkeur, maar is niet steeds haalbaar.

Het eenmalig maaien is niet voldoende; latere controle en opvolging kan niet uitgesloten worden.

Het is aangewezen om zo lang mogelijk te wachten met het maaien. Toch moet er een evenwicht gevonden worden met de weersomstandigheden en de gewassen op de akkers.

Er kan niet beoordeeld worden in hoeverre de afgemaaide planten terug uitschieten bij een maaiing in een natte periode.

Het maaien met klepelmaaier werd niet uitgevoerd en kan dus niet beoordeeld worden.

Voorlopige conclusie

Het maaien met de maaikorf, in combinatie met een optimaal tijdstip (weersomstandigheden, gewassen) geeft een goed resultaat. Eventuele handmatige ruiming moet vroeger gebeuren, op het tijdstip dat de reuzenbalsemien nog op te sporen is.

Het éénmalig maaien is niet voldoende om alle planten volledig te verwijderen. Controles en opvolging na het maaien kunnen niet uitgesloten worden.

De ruimingsresten met reuzenbalsemien die werd afgevoerd en gestockeerd waren niet meer levensvatbaar.

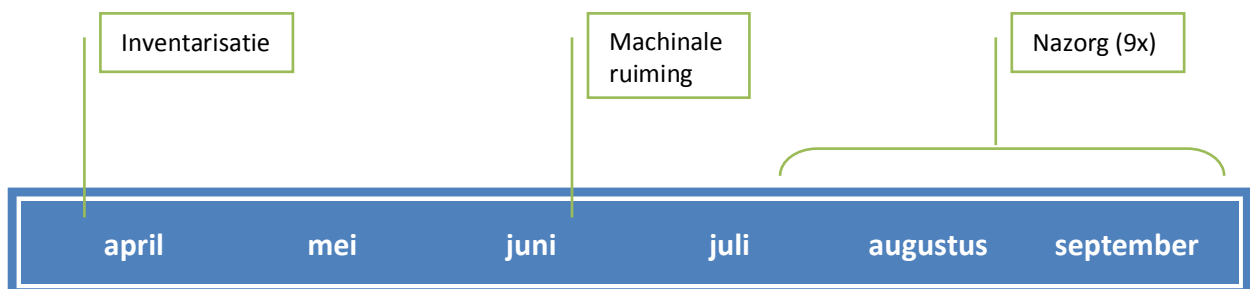
5. Nazorg

Aanvankelijk was het de bedoeling om één maal te maaien. Er werd bij de opstart van het project te weinig rekening gehouden met een mogelijke nazorg. Bij de controle na de eerste maaibeurt stelde de watering echter op vele plaatsen vast dat de reuzenbalsemien terug aanwezig was. Dit waren:

- planten die te hoog gemaaid werden en opnieuw uitschoten;
- planten die geknakt waren en zich weer herstelde;
- jonge kleine planten (vooral in het brongebied);
- planten die vergeten waren bij de eerste maaibeurt (eerder minimaal);
- planten tussen struweel en bramen die aanvankelijk moeilijk vindbaar waren.

Een onvoorzien probleem was dat de planten vanaf juli tot augustus zeer snel bloemen vormden. Het was bijgevolg zeer belangrijk om direct en regelmatig te kunnen ingrijpen. Indien nodig werd het proefgebied afgewandeld en gecontroleerd door de arbeiders van de watering waarbij alle reuzenbalsemien werden uitgetrokken. Aanvankelijk was dit elke veertien dagen nodig, maar vanaf augustus tot september wekelijks. Een piek met een vrij explosieve opkomst was eind augustus op te merken. In totaal werden 9 nazorgcontroles uitgevoerd.

Bij de eerste nazorgbeurten werden de bloemen verwijderd van de planten, apart gehouden en afzonderlijk gestort. Dit was echter zeer tijdrovend. In een latere fase werden de planten uitgetrokken en verder landinwaarts op de akkers of weiden gegooid. Eventuele kieming van zaden in het veld is minder erg omdat ontkiemende plantjes in de akkers geen levenskansen hebben. Het verwijderen van alle planten was de enige manier om zeker te zijn dat zaadvorming voorkomen kon worden.

De blijvende en permanente aandacht voor braakliggende terreinen, weggrachten, stortplaatsten, vijvers, e.d. is een absolute noodzaak voor een totale opsporing en bestrijding. Het volledige gebied moet permanent gecontroleerd worden. De begininventarisatie is hiervoor het uitgangspunt maar mag zeker geen beperking zijn.

Opmerkelijk is wel dat de grootte van de plant afneemt in het najaar. Vooral in het brongebied met veel grasvegetatie, werden in september vele kleine planten van ongeveer 20 cm met één of enkele bloemen aangetroffen. In het gebied te Linde, met veelal rietvegetatie, komen deze kleine plantjes eerder zelden voor. In hoeverre deze nog levenskrachtige zaden kunnen ontwikkelen is niet ons niet bekend. Gezien het onze doelstelling was om alle zaadvorming te vermijden, hebben we hier geen risico genomen en deze eveneens verwijderd.

ERVARING

Door de nazorg bleef de bestrijding niet beperkt tot één enkele maaibeurt, maar werd het proefgebied regelmatig gecontroleerd en behandeld. Hierdoor kwam zaadvorming in het proefgebied zelden voor.

De nazorg was zeer arbeidsintensief. Het was even zoeken vooraleer een efficiënte werkwijze gevonden werd.

Aandachtspunten

Het is ons niet bekend of de zaden, die worden gevormd door de kleine plantjes in augustus en september, nog kiemkrachtig zijn.

De controle moet regelmatig gebeuren. We merken ook dat vanaf eind juli de planten vlugger in zaad komen. Een wekelijkse controle is bijgevolg noodzakelijk.

De nazorg in bossen kan onvoldoende beoordeeld worden, maar we vermoeden dat in een schaduwrijke omgeving de opkomst na een eerste maaibeurt eerder beperkt is.

Voorlopige conclusie

De nazorg is in zeer belangrijke mate het succes geweest van dit proefproject. Dit moet vanaf eind juli tot september wekelijks gebeuren. De inzet van drie arbeiders, waarbij er twee de bovenkanten en één de waterloop zelf behandelden, is het meest efficiënt.

6. Verwachtingen naar volgend jaar

De watering verwacht in 2011 een sterke afname van de reuzenbalsemien in het proefgebied. De zaden zijn slecht 18 maanden kiemkrachtig en nieuwe zaadvorming werd zoveel mogelijk vermeden. We hopen met een beperkte handmatige nazorg de resterende reuzenbalsemien te verwijderen. Toch is het afwachten in hoeverre en nog een kiemkrachtige zaadbank aanwezig is.

7. Algemene conclusie en aanbevelingen

Er komen in onze streken steeds meer uitheemse planten en dieren voor, ook 'exoten' genoemd. Dit zijn soorten die hier normaal niet voorkomen én die hier niet 'op eigen kracht' zijn geraakt. Ze werden ingevoerd, bijvoorbeeld voor de kweek, of ze kwamen eerder toevallig hier via schepen.

Het bestuur van de watering De Dommelvallei merkte dat de reuzenbalsemien jaarlijks meer terrein won in de bovenloop van de Dommel. Deze éénjarige plant is makkelijk te herkennen aan de roze tot witte bloemen die van juli tot september bloeien. Ze verspreidt zich zeer snel door de wegspringende zaden. Door haar explosieve groei verdringt en verstikt ze niet alleen onze eigen plantensoorten, maar ook alle fauna die erin leeft. Bovendien sterft de plant in het najaar volledig af zodat tijdens de wintermaanden de onbegroeide taluds niet beschermd zijn tegen erosie, met verzakkingen tot gevolg.

De watering De Dommelvallei heeft daarom, met financiële steun van de provincie Limburg, de strijd aangevat tegen de Reuzenbalsemien. Het proefproject in Peer situeert zich vanaf de oorsprong van de Dommel tot aan de Croxdijk. Dit brongebied van de Dommel is een vrij open landbouwgebied met weinig of geen natte beekbegeleidende vegetatie zoals bossen of braakliggende terreinen. De planten werden in juni gemaaid, vóór de zaadvorming. De laatbloeiers werden in de loop van de volgende maanden verwijderd. Wanneer het proefproject succesvol blijkt, willen we alle waterlopen stukje bij stukje aanpakken.

De ervaringen van het eerste jaar werden gebundeld in dit rapport. Dit ervaringsrapport bevat bijgevolg enkel de bevindingen voor een gebiedsdekkende bestrijding gedurende het eerste bestrijdingsjaar en is dus niet volledig en zeker niet de enige waarheid.

Het is belangrijk om bij de bron te beginnen en zo stroomafwaarts te werken, aangezien de verspreiding van zaden op die manier voorkomen wordt. De sleutel voor het slagen van dergelijk initiatief is bovendien een degelijke terreinkennis, het soepel kunnen inzetten van personeel en interactie met de bewoners en gemeente.

We durven hier de vergelijking te maken met de muskusrattenverdelging. Gedurende verschillende jaren werden allerlei vangstmethoden uitgetest. De verdelging kende pas echt een succes wanneer lokale rattenvangers met terreinkennis, goed begeleid door de provincie en het Vlaams Gewest, een gebiedsdekkend bestrijding op zich namen. De watering werd in het verleden ook betrokken bij de bestrijding van de Amerikaanse vogelkers. Ook voor deze bestrijding wordt in de regio dezelfde principes gehanteerd.

De watering vermoed ook dat een lint- of puntbestrijding van de reuzenbalsemien op langere termijn niet het gewenste resultaat zal bekomen. De bestrijding van de reuzenbalsemien zal waarschijnlijk vergelijkbaar zijn met de bestrijding van andere exoten;

- om zaadvorming en algemene verspreiding te voorkomen, is een gebiedsdekkende benadering noodzakelijk;
- privatisering of verdelging via aanbesteding met de gebruikelijke resultaatsverbintenissen zal zeer duur zijn;
- een goede omkadering met een belangrijk mandaat en verantwoordelijkheid voor de uitvoering door een lokaal bestuur is waarschijnlijk een goede methode.

Bijlage 1: Persbericht

PEER, 22 JUNI 2010

De reuzenbalsemien: mooi, maar meedogenloos

Tijdens de zomermaanden zullen velen de mooie bloemen al opgemerkt hebben langs de waterlopen. De kans is groot dat het gaat over reuzenbalsemien. Reuzenbalsemien is een éénjarig kruid met 2 tot 5 cm grote bloemen die van juli tot september bloeien met een lila, roze of lichtgele tot witte kleur. Het wordt een halve tot twee meter hoog en is vooral te vinden langs beken, waterkanten en ruigten. Oorspronkelijk afkomstig uit Tibet en India, werd de reuzenbalsemien bij ons als sierplant gekweekt. Vanaf 1915 werd hij als verwilderd waargenomen, maar vooral na 1950 nam hij sterk in uitbreiding toe. Ze verspreidt zich zeer snel door wegspringende zaden die door toedoen van een windstoot of aanraking plotseling uit elkaar springen, zodat de zaden met kracht weggeslingerd worden. Vandaar ook de Engelse naam 'Jumping Jack'.

Toch is deze plant niet zo onschuldig als ze lijkt. Door haar explosieve groei verdringt en verstikt ze niet alleen onze eigen plantensoorten, maar ook alle fauna die erin leeft. Bovendien sterft de plant in het najaar volledig af zodat tijdens de wintermaanden de onbegroeide taluds niet beschermd zijn tegen erosie, met verzakkingen tot gevolg.

Daarom start de watering De Dommelvallei, in samenwerking met de provincie Limburg, dit jaar een proefproject in de Dommel om deze exoot te bestrijden. Het proefproject situeert zich te Peer, vanaf de oorsprong van de Dommel tot aan de Bomerstraat. De planten moeten vóór de zaadvorming gemaaid worden. De watering voorziet een machinale maaibeurt in mei. De laatbloeiers zullen in de loop van de maand juni verwijderd worden. Indien de hoeveelheid het toelaat, zal deze tweede maaibeurt handmatig uitgevoerd worden. Na 2 jaar hopen we deze exoot onder controle te krijgen.

De provincie Limburg betaalt de kosten voor het uitvoeren van het terreinonderzoek en de werken terug aan de watering.

Inlichtingen:

watering De Dommelvallei – Industrieweg 8/2 – 3990 Peer – T 011 61 17 56 - info@wateringdedommelvallei.be
provincie Limburg – Universiteitslaan 1 – 3500 Hasselt – T 011 237360 - water@limburg.be

Bijlage 2: Gepubliceerde artikels

Het Belang van Limburg (24 juni 2010)

Jacht op agressieve uitheemse plant in Dommelvallei Foto Raymond Lemmens

>3990 PEER

In de Dommelvallei is de jacht geopend op de reuzebalsemien. De plant kan een halve tot twee meter hoog worden en is vooral terug te vinden langs de waterkant. "De laatste jaren komt de reuzebalsemien steeds vaker voor in Noord-Limburg, vooral langs de Dommel en de Bollisserbeek", zegt Eddy Kesters van watering De Dommelvallei. "De plant komt zo massaal voor dat ze niet alleen onze eigen plantensoorten verdringt, maar ook een bedreiging vormt voor dieren. Bovendien sterft de plant in het najaar volledig af zodat de oevers tijdens de wintermaanden niet beschermd zijn, met verzakkingen tot gevolg. De plant wordt nu verwijderd, voor ze zaden kan vormen." JRD

Stadsmagazine De Poort, Peer (juni 2010)

Actie Reuzenbalsemien

Tijdens de zomermaanden zullen velen de mooie bloemen langs de waterlopen al opgemerkt hebben. De kans is groot dat het ook gaat over de reuzenbalsemien. Reuzenbalsemien is een éénjarig kruid met 2 tot 5 cm grote bloemen die van juli tot september bloeien. Het wordt een halve tot twee meter hoog en is vooral te vinden langs beken, waterkanten en ruigten. Oorspronkelijk afkomstig uit Tibet en India, werd de reuzenbalsemien bij ons als sierplant gekweekt. Toch is deze plant niet zo onschuldig als ze lijkt. Door haar explosieve groei verdringt en verstikt ze niet alleen onze eigen plantensoorten, maar ook alle fauna die erin leeft. Daarom start de watering De Dommelvallei, in samenwerking met de provincie Limburg, dit jaar een proefproject om deze exotische plant te bestrijden. Het proefproject situeert zich in de Heidelossing en de Dommel vanaf de oorsprong tot aan de Croxdijk. De watering voorziet een extra machinale maaibeurt in juni. De laatbloeiers zullen in de loop van de maand juli verwijderd worden. Voor meer informatie kan je terecht bij Watering De Dommelvallei, Tel. 011 61 17 56.

Bijlage 3: Pamflet sensibilisering gemeentearbeiders

GEZOCHT

Reuzenbalsemien

Linde en Wauberg

VINDPLAATS: LANGS WEGGRACHTEN

BLOEITIJD: EIND MEI

MELDEN: WATERING DE DOMMELVALLEI
DOMMELVALLEI@PING.BE
T 011 61 17 56

